

Abraham, geen opgepoetste held, maar een mens als wij

De oerteksten van de Bijbel opnieuw leren lezen. Dat is de missie van de Nieuwe Bijbelschool. Zo'n zeventig mensen bogen zich zaterdag over de figuur Abraham en wat hij in het leven van vandaag te zeggen heeft.

Jan Jorrit Hasselaar

Amsterdam | De toogdag over de Abrahamverhalen heeft als motto: *Abraham – weg uit OER maar waarheen?* In zijn opening stelt ds. Ad van Nieuwpoort, initiatiefnemer van de dag, dat het in de Abrahamverhalen gaat om een toekomstig land. Een land dat ligt in de handen van de God van Abraham. Een land dat niet primair valt te organiseren en te controleren, maar dat gegeven wordt. Het is iets wat je toe-komt. Voorwaarde is dat je weg moet trekken uit wat vertrouwd en veilig lijkt.

Deze insteek raakt aan een recente ervaring van Judikje Kiers, directrice van het Bijbels Museum in Amsterdam, en mede-organisator van de dag. De vraag was of er nog ruimte was voor een Bijbels Museum in Amsterdam en Nederland, vertelt ze. Dit is gaandeweg beantwoord met een volmondig ja. Maar dan moest de Bijbel wel 'teruggegeven worden' aan museum, stad en land. Niet alleen als een vorm van kunst of slechts bestemd voor een select clubje gelovigen. Niet alleen als verdieping om onze samenleving of schilders als Rembrandt beter te begrijpen. Maar vooral als levende tekst in het nu voor jong en oud. Daarvoor is het nodig om een ander museum te worden. Een museum dat leeft, waar mensen samenkomen, eten, drinken en zich verdiepen in aloude verhalen en de relevantie daarvan voor het nu.

Dit is slechts een terloops voorbeeld van wat de verhalen over Abraham vandaag te zeggen hebben. Nu ze als museum deze ambitie hebben uitgesproken hebben, merkt directrice Judikje Kiers dat er van alles op haar toe-komt. Bijvoorbeeld deze dag met verhalen over aartsvader Abraham.

Niet voor niets gaat het over Abraham: deze verhalen staan in het na-

jaar van 2014 in veel kerken op het leesrooster. De dag in het Bijbels Museum in Amsterdam is bedoeld om te inspireren en nieuwe ideeën aan te reiken op het gebied van de Abrahamverhalen. Het is een samenwerking tussen de Nieuwe Bijbelschool en het Bijbels Museum. De circa zeventig deelnemers komen onder meer uit Twente, Zeeland, Utrecht en Amsterdam. Het zijn vooral predikanten, kerkgangers en mensen die graag meer willen weten over de Bijbel.

Terug naar de bronnen

In menig kerkelijk beleidsplan klinkt de roep om kwantitatieve groei. De Nieuwe Bijbelschool - een platform waarin de urgente vragen van vandaag worden betrokken op een nieuw leren lezen van de oerteksten van Tenach en Evangelie - eicht

Abram komt pas in beweging als een stem van buiten hem oproept: 'Ga jij, uit je land!'

ter voor kwalitatieve groei en wil vandaag uit kerk-zijn opnieuw vormgeven. Zij gaat terug naar de bronnen: het getuigenis van Mozes, de profeten en Jezus. Geheel in deze traditie staan vandaag de teksten centraal. Ze zijn verpakt in gezang, wetenschappelijke bijdragen en gedichten en verhalen. Gedichten voorgedragen door Karel Eykman: „Jouw onrust maakt ons onrustig, Abraham. Kom

Het schilderij *Abrahams offer* van Laurent de La Hyre (1606-1656). Afbeelding: Wikimedia

niet aan onze standvastigheid anders zijn we je liever kwijt." Verhalen verteld door niemand minder dan ds. Nico ter Linden in een prachtig duet met saxofoon.

Waarom fascineren die Abrahamverhalen ons zo? Van Nieuwpoort steekt van wal. In Abraham gaat het om ons allemaal. Abraham is geen opgepoetste held, maar een mens als jij en ik, vol geloof en ongelooft. De mens is een gewoontedier en Abraham is geen uitzondering. Hij komt pas in beweging als er een stem van buiten hem oproept: 'Ga jij, uit je land!' Deze stem wekt bijkbaar voldoende vertrouwen. Abraham gaat. Hij krijgt alleen een belofte mee: 'Met jou zullen gezegend zijn alle geslachten van de aardbodem!' Zijn land is grond onder de voeten voor alle mensen. Dat is de zin van dit verhaal: dat we ermee gezegend worden, ook in 2014.

Exclusief

Professor Anton Wessels, emeritus

hoogleraar godsdienstwetenschappen aan de Vrije Universiteit, stelt in zijn bijdrage dat christenen de verhalen over Isaak en Ismaël zo lezen dat het gaat om Isaak boven Ismaël. Volgens Wessels hebben we de verhalen dan toch niet echt goed begrepen. De erfenis van Abraham kan niet worden uitgelegd als exclusief aan één nazaat te behoren, jood, christen of moslim. Wessels trekt de conclusie dat niet de nazaten van Abraham de gelovigen zijn, maar zoals Willem Barnard gedicht heeft: 'Allen die geloven zijn Abrahams geslacht'.

Contrast

De Abrahamverhalen worden tijdens workshops in kleine groepjes verder verkend. Zo is er een zangworkshop met liederen over Abraham. In de inspirerende ambiance van de grote zaal trekt Klaas Spronk, hoogleraar Oude Testament van de Protestantse Theologische Universiteit (PThU), als belangrijkste lijn de gesprekken tussen God en Abraham. Daarbij heeft

God duidelijk de meeste tekst. Toch heeft Abraham in Genesis hoofdstuk 18 opeens veel te zeggen wanneer hij het opneemt voor Sodom. Dat staat in schril contrast met hoofdstuk 22, waar Abraham alleen maar en met weinig woorden instemt met Gods opdracht om zijn zoon te offeren. Waarom komt hij niet op voor Isaak, zoals hij eerder voor Sodom opkwam? Dat geeft te denken, aldus Spronk.

De ambitie is om deze Abrahamdag te plaatsen in een serie van dagen. De toon is gezet en smaakt naar meer, aldus de bezoekers. Waarschijnlijk volgt nog dit jaar een tweede dag. De invulling daarvan is nog niet bekend.

Jan Jorrit Hasselaar is econoom en theoloog. Hij verzorgt onder meer Bijbeltafels in het hoger onderwijs.

Alle lezingen komen beschikbaar op www.denieuwebijbelschool.nl

Janneke Nijboer

Tweede predikant voor internetkerk PKN

Utrecht | De internetkerk van de Protestantse Kerk in Nederland heeft sinds vorige week een tweede predikant: ds. Janneke Nijboer. Nijboer is als predikant werkzaam in Noordwijk en verbonden aan de pioniersplek Windkracht 3pt0.

Een klein jaar geleden werd internetkerk MijnKerk.nl gelanceerd met marinepredikant Fred Omvlee aan het roer als dominee: „Al sinds het begin had ik de wens dat er naast mij een vrouwelijke collega kwam”, zegt hij. „In de redactie en bloggers achter MijnKerk.nl zitten al meerdere vrouwen, maar een vrouwelijke predikant is er nu echt.”

Janneke Nijboer werkt al jaren in de voorhoede van kerk en sociale media. Ze eindigde in 2012 bij de beste

tien in de eChick2011-verkiezing van Hyves. Een verkiezing van de vrouw die in dat jaar de sociale media het best voor haar doel heeft gebruikt. Ze was toen nog predikant van de pioniersplek Noorderlicht van de Protestantse Gemeente in Breda.

De predikanten Janneke Nijboer en Fred Omvlee willen samen met het team redacteurs en bloggers bezoekers van MijnKerk.nl inspireren en verbinden. Nijboer zal onder meer een aantal preekfilmpjes voor haar rekening nemen.

MijnKerk.nl maakt een groei door wat betreft medewerkers, bloggers en plannen voor de komende seizoenen, aldus Omvlee. Gemiddeld zijn er ruim 3700 bezoekers per maand actief in en rond de internetkerk.

Werkdag over de superkerk

Stichting Oikos houdt dag over de rol van de samenleving in de kerk

Utrecht | Wat betekent de samenleving in de kerk? Liggt de inspiratie voor kerken niet vooral op straat? Over deze vragen gaat de studiedag *Samenleven in de Superkerk* op 7 november in Bennekom.

Vaak klinkt de vraag andersom: Wat betekent de kerk voor de samenleving? Maar de vraag is of de kerk nog wel iets te zeggen en te betekenen heeft, aldus stichting Oikos, initiatiefnemer van de studiedag. 'Komen maatschappelijke ervaringen aan bod in de kerk? Dagelijks doen mensen ervaringen op, thuis, in het werk, op straat en door de media. Sommige van deze ervaringen

schudden je flink door elkaar en wil je daarom graag met anderen delen. Bieden kerkelijke gemeentes en parochies daar voldoende ruimte voor?'

Op adem komen

Het gaat tijdens de werkdag niet alleen over kerk in de bekende vorm (gemeente of parochie), maar ook over groepen die ontstaan rond diverse maatschappelijke activiteiten (diacoonaat, voedselbanken, vluchtelingen). Vanuit initiatieven zoals de VluchtKerk, Zingeving Zuidas en kerkelijke inzet voor duurzaamheid, wordt de vraag besproken of de inspiratie voor kerken niet vooral op straat ligt. 'Is dit niet de eerste functie van de kerk: mensen op adem laten komen, zodat ze zich met nieuwe energie en frisse moed weer verder voor de goede zaak kunnen inzet-

ten?', vragen de initiatiefnemers Christiaan Hogenhuis en David Renkema van Oikos zich af.

Gastprekers Christa Anbeek (remonstrants hoogleraar VU), Erik Borgman (hoogleraar publieke theologie Tilburg), Agnès Gilles (predikant Bennekom), Arjan Plaaisier (scriba van de Protestantse Kerk) en Nico van Splunter (predikant Rotterdam-Spangen) reageren daarop vanuit de praktijk en theologische reflectie. De werkdag in De Brink in Bennekom is bedoeld voor predikanten, pastores, pastoraal werkers, kerkelijk werkers en andere geïnteresseerden. De ochtend bestaat uit een plenair gedeelte, in de middag zijn er vijf workshops waarop deelnemers zich kunnen inschrijven.

Meer informatie en aanmelden: www.oikos.nl (10 euro)